

"Buda oppugnata": 1541 – egy korszakhatár a magyar történelemben

2016. augusztus 29-én lesz 475 éve, hogy Szülejmán szultán a csecsemő János Zsigmond megsegítésére érkező csapatai csellel elfoglalták a budai várat. Ezzel végleg lezárult a Mohácsot követő „illúziók” másfél évtizede és kezdetét vette a magyarországi török hódoltság 150 éves időszaka. Buda eleste mindenképpen korforduló a magyar történelemben. Egyrészt korábban példa nélküli módon az ország szíve, fővárosa került hosszú időre egy idegen, ráadásul merőben más kultúrájú hatalom fennhatósága alá, ami radikálisan átrendezte a magyar politikai és kulturális elit lehetőségeit. Másrészt bebizonyosodott, hogy a magyar vezető rétegek által kipróbált két út, vagyis a Habsburg-orientáció, illetve a Szapolyai által képviselt laza vazallusi kísérlet, egyike sem képes megnyugtató választ adni az ország problémáira. Míg a Habsburgok Szapolyai halála után is képtelenek voltak kézre keríteni és megvédeni Budát, 1541-ben az is világossá vált, hogy a törökös politika önmagában szintén katasztrófához vezet.

Az események főbb vonalaiban mindenki előtt jól ismertek. De valóban eleget tudunk-e ennek a sorsfordító napnak a közvetlen előzményeiről, az 1540–42 között Buda birtoklásáért folytatott küzdelmekről, ezek katonai, diplomáciai, propagandisztikus aspektusairól vagy éppen irodalmi visszhangjáról? Feltűnő, hogy míg Buda 1686-os visszafoglalásáról komoly művek, az ostrommal kapcsolatos szövegeket összegyűjtő antológiák születtek, addig „Buda elfoglalásának emlékezete” nem kapott kellő figyelmet a szakmai köztudatban. Ennek a felismerésnek a nyomán az MTA BTK Történettudományi Intézete a Budapesti Történeti Múzeummal és az SZTE Klasszika-Filológiai és Neolatin Tanszékével együttműködve **"Buda oppugnata": 1541 – egy korszakhatár a magyar történelemben** címmel tudományos konferenciát szervez **2016. augusztus 29-én**.

A konferencia célja, hogy feltárja a Buda elfoglalásához vezető okokat, kellő mélységben megvizsgálja a belső körülményeket és a nemzetközi helyzetet. A fókuszban az 1541-es év eseményei állnak, kiegészülve az 1540-es, Buda megszerzését célzó és közvetlen előzménynek tekinthető kísérlettel, illetve a vár visszaszerzéséért indított 1542-es hadjárat eseményeivel. A konferencia témájának szorosan vett eseménytörténeti határa 1543, amikor világossá válik, hogy nemcsak Buda került hosszú időre török kézre, de ez egyben a Hódoltság kialakulásával és az ország három részre szakadásával jár. A

konferencia szervezői a kronológia további kiterjesztését nem tartják kívánatosnak, mivel az a súlypontok óhatatlan elmozdulásával járna, így elmaradna a tervezett „mélyfúrás”, az események minél pontosabb rekonstruálása és sok szempontból való körüljárása.

A konferencia ugyanakkor túl kíván tekinteni az ostrom(ok) szűkebben vett hadászati, politikai és eseménytörténeti megközelítésén, és alapvető céljának tartja, hogy minél szélesebb alapokról járja körbe és mutassa be Buda 1541-es elfoglalásának közvetlen előzményeit, jelentőségét és visszhangját:

- Magyarországi háború 1540–1543
- a magyarországi háború nemzetközi összefüggései: Buda és a Mediterrán-világ; a Jagellók Magyarországi törekvései; a Német Birodalom és az 1541–42-es hadjáratok
- Buda elfoglalása új szempontból bemutatásra kerülő kiadott, de elsősorban még kiadatlan magyar, latin, német, olasz, török (esetleg egyéb) nyelvű források tükrében
- Buda elfoglalásának emlékezete a latin vagy népnyelvű irodalomban: 1541 értékelése későbbi történetíróknál (Forgách Ferenc, Istvánffy Miklós, Brutus János Mihály, stb.); magyar nyelvű emlékiratokban, költeményekben, prédikációkban, stb.
- Buda elfoglalásának képzőművészeti visszhangja: metszetek, képek, érmék, ezek hatása, célja, propagandisztikus vagy tájékoztató jellege

A konferencia helyszíne: **Budapesti Történeti Múzeum, Gótikus terem**

A konferencia időpontja: **2016. augusztus 29.**

Minden érdeklődőt szeretettel várnak a szervezők:

B. Szabó János (BTM)

Kasza Péter (SZTE Klasszika-Filológiai és Neolatin Tanszék)

Oborni Teréz (MTA BTK TTI)

Varga Szabolcs (Pécsi Hittudományi Főiskola)